

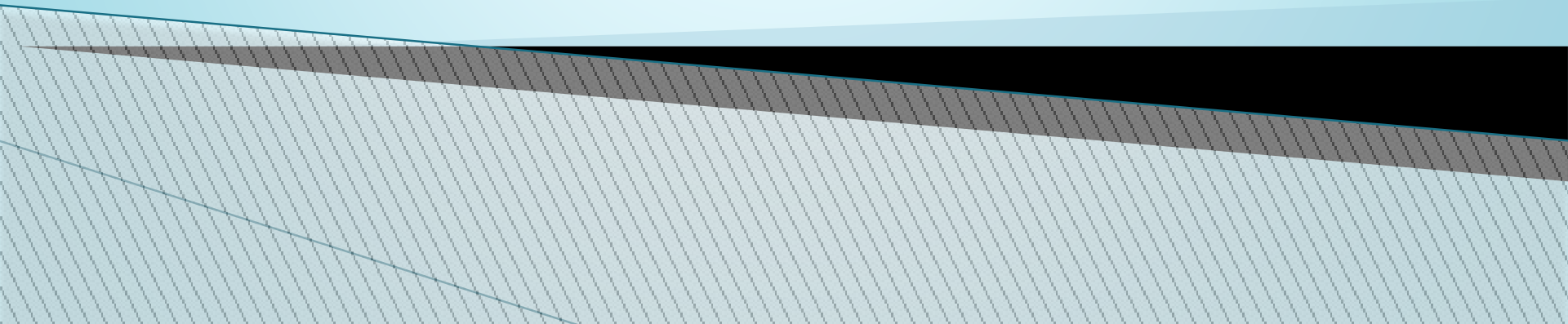
Balneoterapie včera, dnes a zítra

MUDr. František Weidenthaler

Gynekologická ambulance Dačice

Seminář Sobotín- 26.04.2025

Mens sana in corpore sano
v zdravém těle zdravý duch

Decimus Iunius Iuvenalis, (kolem 60– 140)

Přej si, ať zdravá mysl ti zůstane ve zdravém těle!

Vypros si statečné srdce, jež necítí před smrtí strachu,
v sklonku života vidí jen nezbytný přírody úděl,
svízele všemožných druhů vždy dovede zmužile nésti,
nezná hněvu ni zbytečných tužeb a raději volí
Herkulův svízelný úkol a těžké útrapy nežli
Sardanapalův královský přepych a rozkošné kvasy!
Vše, co ti před oči stavím, to poskytnout můžeš sám sobě.
Na stezku klidného žití jen ctností vyzbrojen vstoupíš.
Máš-li dost rozumu sám, je s mocí tvou, Štěštěno, konec:
my z tebe činíme božstvo a sídlo ti dáváme v nebi.

Lázeňství představuje jednu z nejstarších forem léčby a relaxace, která byla praktikována napříč civilizacemi od starověku po současnost.

Kolébkou evropské civilizace jsou Řecko a Řím, ale nejen odtud jsou zmínky o lázeňství.

Čína, Japonsko

Egypt

Mezopotámie

Islámský svět

Řecko

V antickém Řecku se lázeňská kultura vyvinula do sofistikovanějších forem, včetně veřejných lázní (balaneion). Hippokratés (460–370 př. n. l.) zdůrazňoval důležitost vodních terapií pro udržení zdraví. Podle jeho teorie o čtyřech tělesných tekutinách hrála voda zásadní roli při regulaci tělesné rovnováhy

Řecko

Řecké balaneiony byly malé, kruhové nebo obdélníkové stavby, často spojené s tělocvičnami, kde se praktikovala tělesná hygiena i regenerace po cvičení. Měly pracovně odtokové systémy a v některých případech také vyhřívané podlahy.

Řecko – Asklépion

Kos, Epidaurus

Spojení chrámu boha (Asklépinon) a lázní – dieta, spánek s výkladem snů, sportovní činnost, ale i filosofie

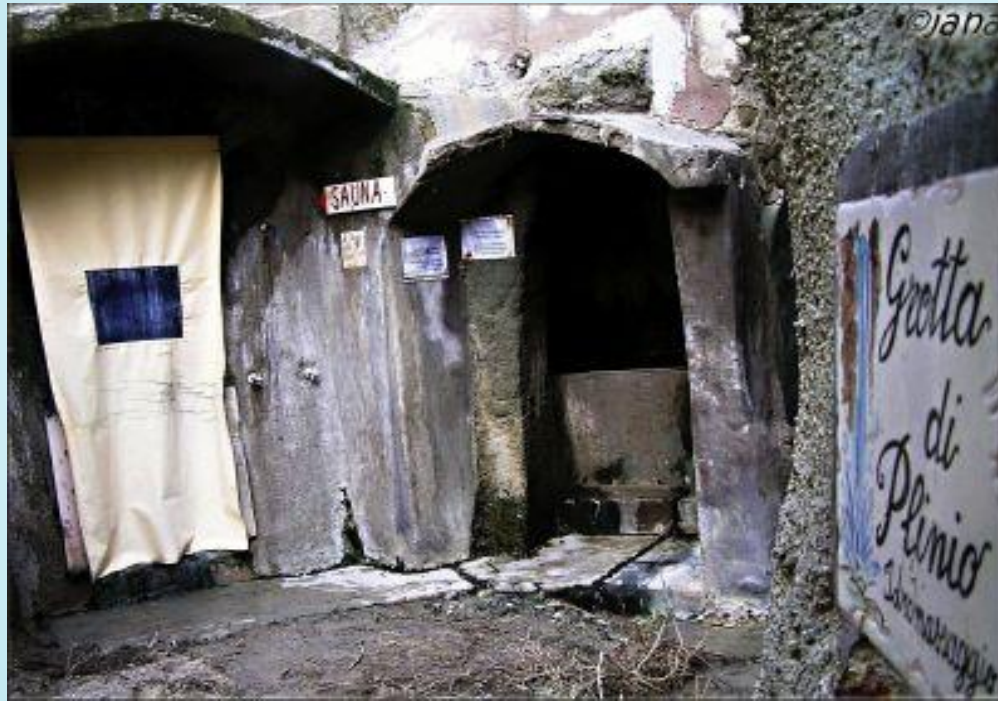

Řím

V Římě se lázeňství stalo běžnou součástí každodenního života, a to jak v soukromých, tak ve veřejných termálních lázních (thermae). Římské lázně byly nejen místem očisty, ale také společenských setkání a filozofických diskusí, v římských lázních využívala nejen různě teplá voda (caldarium, tepidarium, frigidarium), ale také suché a parní lázně (laconicum, sudatorium) a různé druhy masáží.

Terme di Cavascura (Ischia)

také takhle vypadaly lázně v době Caesara

Terme di Cavascura (už trochu lépe)

Řím

Římská kultura lázeňství se dále rozvíjela a zahrnovala i různé druhy léčebných technik. Používaly se například bylinné koupele, bahenní zábaly a masáže s využitím aromatických olejů. Termální lázně se staly centry společenského života a byly často propojeny s knihovnami, tělocvičnami a zahradami, což umožňovalo komplexní relaxaci a regeneraci.

Terme di Caracalla (216, 10 ha)

Řím

Zejména v antickém Římě a později v evropském středověku, docházelo ke spojování lázeňských zařízení s veřejnými domy. Římské lázně byly často místem, kde se odehrával nejen společenský, ale i intimní život. Některé thermae měly oddělené prostory pro muže a ženy, ale v mnoha případech byly smíšené a zahrnovaly i soukromé místnosti využívané k neformálním schůzkám

Terme di Diocleziano (306, 13 ha)

Egypt

Ve starověkém Egyptě hrála voda a hygienické praktiky klíčovou roli v každodenním životě. Egyptské civilizace věřily v léčivou moc vody a její spojitost s bohy, jako byl Thovt a Isis.

Egyptské koupele byly nejen očistné, ale také rituální a spojené s přípravou těla na posmrtný život. Lékaři v Egyptě doporučovali koupelové procedury při různých zdravotních potížích, včetně kožních chorob a horeček.

Další starověké kultury

Ve starověké Indii byla koupel a vodol léčba součástí ajurvédské medicíny, přičemž horké prameny byly považovány za léčivé.

V Číně se již před více než 3000 lety využívaly termální lázně v léčbě revmatických chorob a k celkové harmonizaci těla (Unschuld, 1986).

V Japonsku se objevila kultura onsenů – přírodních horkých pramenů, které jsou dodnes důležitou součástí japonské relaxace a lázeňských procedur.

Další starověké kultury

Turecké lázně (arabsky **hamam** nebo **hammam**) jsou v islámských zemích veřejné parní lázně, určené hlavně pro celkovou rituální koupel.

Nejstarší písemná zmínka o veřejných lázních pochází z 9. století, později se budovaly i soukromé *hamamy* v palácích a bohatých domech.

Středověk

Po pádu Římské říše došlo k poklesu lázeňských praktik, zejména v Evropě. Nicméně v islámském světě byla tradice římských lázní zachována a rozvinuta v podobě hammámů.

V Evropě byla v období středověku koupel spojována s morálními a zdravotními riziky, a proto se její obliba snižovala. Přesto vznikaly veřejné lázně, zejména v klášterech, kde měli mniši přístup k minerálním pramenům. V některých oblastech však byly veřejné koupele považovány za hříšné a v období morových epidemií dokonce nebezpečné

Novověk

Během renesance a baroka se lázeňství opět dostalo do popředí, a to díky zvětšujícímu se důrazu na hygienu a zdravotní prevenci. V 18. a 19. století se rozvinula evropská lázeňská města, která přitahovala aristokracii i běžnou veřejnost.

V novověku se utvářela moderní medicína, která opět začala považovat vodoléčbu za legitimní součást léčby. V tomto období se také začaly využívat přírodní minerální prameny pro specifické zdravotní indikace. Lékaři jako Vincenz Priessnitz a Sebastian Kneipp popularizovali hydroterapii jako účinný léčebný prostředek.

Na počátku 20. století se lázeňství stalo nedílnou součástí zdravotní péče a v mnoha zemích byly zavedeny státní programy podporující léčebné pobyty v lázních.

Kvíz

(velmi, velmi lehký)

Lázeňský trojúhelník

- Karlovy Vary (1370)
 - Mariánské Lázně (1812)
 - Františkovy Lázně (1793)
- Tato města byla díky své jedinečnosti v červenci 2021 zapsána na

Seznam světového dědictví UNESCO.

Cesty nejen za léčením

V lázních se scházel výkvět vládnoucí aristokracie, byla zde vedena politická a obchodní jednání, pořádaly se plesy, koncerty a divadelní vystoupení.

Slavné osobnosti:

J. W. Goethe, L. van Beethoven, W. A. Mozart, N. Paganini, car Petr Veliký, král Edward VII, R. Wagner, T. A. Edison či Mark Twain.

Františkovy Lázně

Bernhard Vinzenz Adler - jmenování - první zemský lázeňský lékař
Johann Josef Nehr – první zděný lázeňský dům
Karel Pawlik

Lázeňská léčba

TÉMĚŘ VŠEM

nebo

SKORO NIKOMU

Gynekologické indikace k lázeňské léčbě

XI/1

- Sterilita a infertilita primární (3 a více spontánních potratů)
- Sekundární sterilita na podkladě zánětlivém i funkčním.
- Abortus habitualis.

XI/2

- Opakující se zánětlivá onemocnění vnitřních rodidel a jejich následky (adnexitis chronica, metritis chronica, adhesiones pelvis minoris, oclusio tubarum, colpitis chronica)

XI/3

- Stavy po komplikovaných operacích gynekologických.
- Stavy po komplikovaných operacích v oblasti malé pánve.

XI/1 - Sterilita a infertilita primární (3 a více spontánních potratů)

- Sekundární sterilita na podkladě zánětlivém i funkčním.
- Abortus habitualis.

21 dní

Ženy do 40 let.

Sterilita ženy starší 35 let po negativním vyšetření partnera ženy.

Infertilita (3 a více spontánních potratů) po negativním genetickém vyšetření obou partnerů.

Možnost prodloužení.

Možnost opakování do 24 měsíců od začátku základního pobytu

XI/2 - Opakující se zánětlivá onemocnění
vnitřních rodidel a jejich následky (adnexitis
chronica, metritis chronica, adhesiones pelvis
minoris, oclusio tubarum, colpitis chronica).

21 dní

Do 3 měsíců po odeznění akutní
exacerbace zánětlivého onemocnění u
žen do 40 let.

Možnost prodloužení.

Možnost opakování – ženy do 40 let.

XI/3 - Stavy po komplikovaných operacích gynekologických.

- Stavy po komplikovaných operacích v oblasti malé pánve.

28 dní

Do 3 měsíců po operaci.
Možnost prodloužení

Obor specializace lékaře, který péči
doporučuje:

Gynekologie a porodnictví
nebo
rehabilitační a fyzikální medicína.

XXI/1 - Zhoubné nádory.

28 dnů

Do 24 měsíců po ukončení komplexní protinádorové léčby.

Možnost prodloužení.

PROČ DO LÁZNÍ, KDYŽ NEMOHU OTĚHOTNĚT?

Až každý čtvrtý pár v České republice se potýká s problémy při početí potomka. U některých to příroda vyřeší sama, u jiných je třeba vyhledat pomoc v centrech asistované reprodukce. V obou případech mohou na cestě k úspěchu pomoci lázně, respektive **pobyt v lázních**.

JAK MOHOU LÁZNĚ POMOCI A JAKÉ PROCEDURY MĚ ČEKAJÍ?

LÉČBA SLATINOU

Blahodárně působí **sírnazeleziťatá slatina**, která se aplikuje formou **vaginálních tamponů** (využívá se výhradně panenská slatina, která se speciálně zpracovává), jejichž síla je založena na hormonálním účinku slatiny. Tampony jsou navíc pro silnější účinek kombinovány se slatinnou koupelí nebo slatinným zábalením v podobě kalhotek.

LÉČBA MINERÁLNÍMI PRAMENY

Minerální prameny se využívají k různým procedurám. Při léčbě neplodnosti jsou to nejčastěji **vaginální irigace**, které dokáží významně prokrvit reprodukční orgány. Dále ženám lékaři předepisují pitnou kúru, a to v konkrétním množství a z konkrétního pramene.

AKUPUNKTURA

V cestě za miminkem může pomoci i akupunktura (tato procedura není hrazena pojišťovnou). Akupunktura jako druh **celostní medicíny** totiž připravuje v tomto případě ženu na otěhotnění nejen zlepšením funkce reprodukčních orgánů (dělohy a vaječníků). Akupunkturou se nastavují také vyšší řídicí centra, zejména v mozku. Odborně řečeno, **zlepšuje se řídicí funkce na ose hypothalamus–hypofýza–reprodukční orgány. Šance otěhotnět se tak mnohonásobně zvyšuje a daří se otěhotnět i ženám, kterým už nedávali šanci na otěhotnění** ani v centrech reprodukční medicíny, nebo ženám v opravdu vysokém věku.

Materiál
ke stažení zde

POHYB

Během pobytu v lázních lékař předepisuje pacientkám také **cvičení podle Mojžišové či jógu**. Vedle toho je tam vždy prostor pro dlouhé procházky, běh i vyjížďky na kole.

PROČ PO GYNEKOLOGICKÉ OPERACI DO LÁZNÍ?

Česká republika je mimořádně bohatá na **minerální prameny a léčebné lázně**. Společně dílo přírody a lidí získalo světový ohlas a stalo se důležitým zdravotnickým a ekonomickým artiklem naší země. Využívání přírodních léčivých zdrojů, koupelí, lázní, pití vod a lázeňské léčení má několik století dlouhou tradici a české a moravské lázně patří k nejvýspějším na světě.

PROČ ZVOLIT LÁZEŇSKOU PÉČI?

Lázeňská léčba je určena ženám a dívkám po **gynekologických operacích a operacích v blízkosti ženských orgánů** (např. po operaci slepého střeva). Slouží především jako prevence změn v malé pánvi po těchto operacích.

Jedná se o důležitou součást pooperační rehabilitace, jejímž hlavním úkolem je obnovit pohyblivost operovaných oblastí včetně posuvlivosti tkání, a limitovat tak vznik srůstů, které by mohly omezovat plodnost či způsobovat ženě další obtíže.

Velmi často je nutné jízvy po operacích ošetřit speciálními technikami a laserem. Pobyt také slouží k obnově fyzických a duševních sil po náročném zákroku.

KDY JET DO LÁZNÍ?

Neprodleně, jakmile stav umožní zatížení léčebnou rehabilitací, **nejpozději do 3 měsíců po operaci**. O lázeňskou péči je důležité se zajímat co nejdříve po zákroku, abyste stihly nastoupit ve výše uvedené lhůtě.

JAK DLOUHÝ BUDE LÁZEŇSKÝ POBYT?

Materiál
ke stažení zde

Pobyt v lázních je **u této indikace 28 dní**. Mnoha pacientkám se zdá tato doba dlouhá, ale je třeba si uvědomit, že léčba vám může pomoci vyhnout se budoucím komplikacím. Léčba pak probíhá v režimu pracovní neschopnosti.

PŘEHLED DIAGNÓZ PRO LÁZEŇSKOU PÉČI GYNEKOLOGICKÝ PROGRAM

Přehled diagnóz zahrnuje nejčastěji vybrané
diagnózy léčené u společnosti Františkovy Lázně
AQUAFORUM a.s. IČZ 4151800

INDIKACE: XI/1

Sterilita a infertilita primární (3 a více spontánních potratů)
Sekundární sterilita na podkladě zánětlivém i funkčním
Abortus habitualis

Kód programu	Hlavní Dg	Diagnóza slovně:
XI/1	N80.0	Endometrióza dělohy
XI/1	N80.1	Endometrióza vaječníku
XI/1	N80.2	Endometrióza vejcovodu
XI/1	N80.3	Endometrióza pánevní pobříšnice
XI/1	N80.4	Endometrióza rektovaginální přepážky a pochvy
XI/1	N80.5	Endometrióza stěva
XI/1	N80.8	Jiná endometrióza
XI/1	N80.9	Endometrióza NS
XI/1	N87.0	Mírná cervikální dysplazie
XI/1	N91	Chybějící, slabá a málo častá menstruace
XI/1	N91.3	Primární oligomenorea
XI/1	N91.5	Oligomenorea NS
XI/1	N94.6	Dysmenorea NS
XI/1	N94.8	Jiné určené stavy sdružené s ženskými pohlavními orgány a menstruačním cyklem
XI/1	N94.9	Neurčené stavy sdružené s ženskými pohlavními orgány a menstruačním cyklem
XI/2	N96	Habituační potrácení
XI/2	N97	Ženská neplodnost
XI/1	N97.0	Ženská neplodnost spojená s anovulací
XI/1	N97.1	Ženská neplodnost tubárního původu
XI/1	N97.2	Ženská neplodnost děložního původu
XI/1	N97.3	Ženská neplodnost cervikálního původu
XI/1	N97.4	Ženská neplodnost spojená s mužskými faktory
XI/1	N97.8	Ženská neplodnost jiného původu
XI/1	N97.9	Ženská neplodnost NS
XI/1	N98	Komplikace spojené s umělým oplodněním

INDIKACE: XI/2

Opakující se zánětlivá onemocnění vnitřních rodidel a jejich následky
(adnexitis chronica, metritis chronica, adhesiones pelvis minoris,
occlusio tubarum, colpitis chronica)

Kód programu	Hlavní Dg	Diagnóza slovně:
XI/2	K35.3	Akutní apendicitida s lokalizovanou peritonitidou
XI/2	N70	Zánět vejcovodů a vaječníků (salpingitis et oophoritis)
XI/2	N70.0	Akutní zánět vejcovodu a vaječníku
XI/2	N70.1	Chronický zánět vejcovodu a vaječníku
XI/2	N70.9	Zánět vejcovodu a vaječníku NS
XI/2	N71.0	Akutní zánětlivá nemoc dělohy
XI/2	N71.1	Chronická zánětlivá nemoc dělohy
XI/2	N71.9	Zánětlivá nemoc dělohy NS
XI/2	N72	Zánětlivé nemoci hrda děložního
XI/2	N73	Jiné zánětlivé nemoci ženských pánevních orgánů
XI/2	N73.0	Akutní zánět pánevního vaziva (akutní parametritida) a pánevní celulitida
XI/2	N73.1	Chronický zánět pánevního vaziva (chronická parametritida) a pánevní celulitida
XI/2	N73.2	Neurčený zánět pánevního vaziva (neurčená parametritida) a pánevní celulitida
XI/2	N73.3	Akutní pánevní peritonitida u žen
XI/2	N73.4	Chronická pánevní peritonitida u žen
XI/2	N73.5	Pánevní peritonitida u žen NS
XI/2	N73.6	Pánevní peritoneální srůsty u žen
XI/2	N73.8	Jiné určené pánevní zánětlivé nemoci u žen
XI/2	N73.9	Pánevní zánětlivé nemoci u žen NS
XI/2	N76	Jiné záněty pochvy a vulvy
XI/2	N76.0	Akutní zánět pochvy – akutní kolpitida (vaginits acuta)
XI/2	N76.1	Subakutní a chronická vaginitida
XI/2	N80.0	Endometrióza dělohy
XI/2	N80.1	Endometrióza vaječníku
XI/2	N80.3	Endometrióza pánevní pobříšnice
XI/2	N80.4	Endometrióza rektovaginální přepážky a pochvy
XI/2	N80.9	Endometrióza NS
XI/2	N83.2	Jiné a neurčené cysty vaječníku
XI/2	N83.8	Jiná nezánnětlivá onemocnění vaječníku, vejcovodu a širokého vazů
XI/2	N85.0	Dysfunkční hyperplastické endometrium
XI/2	N92.1	Nadměrná a častá menstruace s nepravidelným cyklem
XI/2	N94.1	Dyspareunie
XI/2	N94.8	Jiné určené stavy sdružené s ženskými pohlavními orgány a menstruačním cyklem
XI/2	R10	Bříšní a pánevní bolest
XI/2	R10.2	Pánevní a perineální bolest
XI/2	R10.3	Jiná nezánnětlivá onemocnění vaječníku, vejcovodu a širokého vazů

Lázeňské „procedury“ nezastarávají, jen se vyvíjejí

Lázeňská režimová opatření

dieta, spánek, cvičení (Hippokratés – 460 př. n.l.)

ve zdravém těle zdravý duch (sokolské heslo, Decimus Iunius)

zdraví je stav tělesné, duševní a sociální pohody, nikoli pouhé nepřítomnosti nemoci nebo vady (WHO)
kulturní, sportovní a společenské vyžití

Využití přírodních zdrojů ve Františkových lázních

Sirnoželezitá slatina

Zřídelní plyn

Minerální vody

Koupele – uhličitě, slatinné, sedací, vířivé, plynové, skupinové

Zřídelní plyn

Slatina – koupele, zábaly, vaginální irigace, tampony

Fyzioterapie

Psychoterapie

Psychosomatický přístup

Současné metody lázeňské léčby

Balneoterapie – léčba minerální vodou, která pomáhá při kožních chorobách, revmatických potížích a dalších zdravotních problémech.

Hydroterapie – léčba vodou různé teploty a tlaku, včetně podvodních masáží a vířivých koupelí.

Fyzioterapie – rehabilitační cvičení pod vedením odborníků, zaměřené na regeneraci pohybového aparátu.

Aromaterapie a wellness procedury – využívání esenciálních olejů pro relaxaci a léčebné účinky.

Klimatoterapie – léčba na základě klimatických podmínek, například pobyt v horských oblastech či u moře.

Dietoterapie – součást lázeňských pobytů zaměřená na zdravou výživu a úpravu stravovacích návyků.

Termoterapie – využívání tepla k léčbě bolesti svalů a kloubů.

Kryoterapie – léčba extrémně nízkými teplotami, například v kryokomorách.

Léčebné bahenní zábaly – aplikace minerálního bahna pro zlepšení stavu kůže a kloubů, vnitřních orgánů

Magnetoterapie – využívání magnetického pole k regeneraci tkání.

Reflexní terapie – stimulace reflexních bodů na chodidlech a rukou k podpoře celkového zdraví.

Budoucnost ?

Lázeňství se bude nadále vyvíjet s příchodem nových technologií, jako je virtuální realita pro relaxaci, biomedicínský výzkum účinků minerálních vod nebo pokročilé rehabilitační terapie.

Do budoucna se očekává i širší využití nanotechnologií pro lepší vstřebávání minerálních látek pokožkou a personalizované programy lázeňské péče s využitím umělé inteligence.

Využíváme možnosti balneoterapie
v našem oboru?

Využíváme možnosti balneoterapie
v našem oboru?

Využíváme možnosti balneoterapie
v našem oboru?

Využíváme možnosti balneoterapie
v našem oboru?

Využíváme možnosti balneoterapie
v našem oboru?

Využíváme možnosti balneoterapie
v našem oboru?

Pozvání do Františkových Lázní

81. doškolovací seminář SSG ČR

Hotel PAWLIK -

AQUAFORUM, Františkovy

Lázně

13.-14.9.2025

Děkuji za pozornost.

weidenthaler.f@seznam.cz

FB: FEMMEDA, Gynekologie Dr.Weidenthaler

Za konsultaci a poskytnutí materiálů k přednášce děkuji
MUDr.Janu Novému z Plzně